

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo

mesečno 25 Din

polletno 150 Din

celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesečno 40 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2992

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ceneoglasov
1 stoip, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 jutraj
razen pondeljka in
dneva po prazniku

Žrtve kličejo

(Govor gosp. ravnatelja A. Koritnika na vidovdanskim proslavi škofijske gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano 28. junija 1930.)

Kaj je Vidov dan? Našim bratom Srbom je bil Vidov dan skozi 500 let spomin na oni nesrečni dan sv. Vida 28. junija 1889, ko je bila velika srbska vojska na Kosovem polju poražena od Turkov, ko so padli najboljši srbski junaki s knezom Lazarjem na čelu in je bilo Kosovo polje napojeno s srbsko krvjo, ko je nad Srbijo zavladal polumesec in je ves srbski narod prišel v strašno turško robstvo. Vsakoletni Vidov dan je bil Srbom dan, ko so se s ponosom in hvaležnim srcem spominjali junakov, ki so žrtvovali svoje življenje v obrambi domovine. Spomin na te junake je ohranil srbski narod, da kljub turskemu robstvu skozi 500 let ni izgubil svoje narodne zavesti. Spomin na te junake, ki ga je narodna pesem izročila iz roda v rod, je navdajal nesrečno rajo z upanjem v boljšo bodočnost; od svoje mladine pa, ki je zrla na kosovske junake kot na svoje vzornike, je pričakoval rod ta rodom rešitve izpod turškega jarma. In rešitev je prišla. Leta 1912. je slavna srbska zmaga nad Turki pri Kumanovem maševala kosovske junake! Turki so morali zapustiti srbsko ozemlje. To je bil in je Srbom Vidov dan.

Ko smo se leta 1918. tudi Slovenci in Hrvati združili s Srbi v eno jugoslovansko državo, smo prevzeli od Srbov tudi praznovanje Vidovega dne. Kakeščen pomen pa naj ima Vidov dan sedaj v novi državi? Kakor vam je znano, se ni porodila nova jugoslovanska država kar čez noč, ni nam padla kakor zrelo jabolko v naročje. Ne, stala je nas vseh, ki smo se združili v to državo, ogromnih žrtev. Srbski narod je moral med svetovno vojno prestati hudo preskušnjo. V kratkem času je zgubil vse pridobljeno ozemlje, izgubil pri umiku čez albanske gore tisoče in tisoče svojih sinov in v zmagovitih bojih na solunski fronti zopet celo vrsto svojih najboljših junakov. — Pa tudi naš mali slovenski narod je v teh težkih časih skoro izkrevavel, braneč svojo ožjo domovino pred navalom italijanske pohlepnosti. Na Kalvariji, na Doberdobi, na Sv. Gorici, na Sv. Gabrijelu ni koščka zemlje, ki bi ga ne bila oškropila kri slovenskih fantov in slovenskih mož. In mi, ki uživamo sadove teh težkih žrtev, tega nadčloveškega trpljenja, mi se vsako leto na Vidov dan s hvaležnostjo spominjamo vseh teh borcev, pa tudi vseh onih, ki so od davno prešlih turških dob pa do konca svetovne vojne žrtvovali svoje življenje pri obrambi verskih in domovinskih idealov in nam tako neposredno ali posredno s težkimi napori in žrtvami ustvarili skupno državo kraljevino Jugoslavijo. Med temi tisoči in milijoni so tudi vaši bližnji ali daljni sorodniki, morda celo očetje, bratje, strici. Med temi je tudi onih 22 bivših učencev naše gimnazije, vaših bivših tovarišev, ki so enako kakor vi ljubili svoje mlado življenje, pa so ga vendar žrtvovali, da bi oteli svoje ljudstvo in si pridobili večno ime.

Na te junake naj se vsaj enkrat na leto, na Vidov dan, ozre naša mladina kakor na svoje vzornike in naj si neizbrisno vtisne v spomin opominke, ki jih ji dajejo iz svojih zapuščin, po vsem svetu razkropljenih grobov: »Ljubite svoj dom, kakor smo ga ljubili mi, ki smo v dokaz te ljubezni dali najdražje, kar smo imeli, svoje lastno mlado življenje. Tudi vas pokliče domovina v svojo službo! Če ne boste imeli v svojih srcih žive ljubezni do nje, bo vse vaše delo mrtvo in brez sadu. Kaj je domovina, vprašujete? To je vaš rojstni dom, so vaši soobčani, so vsi Slovenci, vsi Jugoslovani, to je vaš prekrasni rojstni kraj, vaša rojstna dežela, vaša prekrasna kraljevina Jugoslavija! In kako jo boste vzljubili, vprašujete? S tem, da jo vedno bolj spoznavate. Cesar ne pozna te, tega tudi ljubiti ne morete. Spoznavati pa se je učite bodisi iz knjig ali neposredno po lastnem doživljanju. Da, spoznanje domovine si pridobite v prvi vrsti v šoli pri raznih predmetih: zgodovini, zemljepisu, pri rodopisu, slovenščini, srbohrvaščini pa tudi pri drugih predmetih. Naj vam torej tudi ta misel lajša težave učenja: učiti se moram teh predmetov že zato, da bom bolj spoznal svojo domovino, ki sem jo dolžan ljubiti in ki jo bom tem bolj ljubil, čim bolj jo bom spoznal. — Med počitnicami imate pa tudi priliko spoznavati domovino neposredno. Potujte po možnostih, da spoznate krasoto naših gor in brd, rodovitnost našega žitrodnega polja, lepoto naših belih mest in vasi, ljubeznost naših rek in potokov, kremenitost in samoniklost naših ljudi... Tako se bo v vaših srcih vedno bolj in bolj vnela ljubezen do domovine in iz te ljubezni se bo rodila trdna volja, da vse svoje moči postavite v službo domovine.«

Pa še čujem iz grobov drug opomin: »Brez žrtev, brez trpljenja nič velikega ne dosežete v življenju.« Kaj so vse ti tisoči in tisoči žrtvovali? Imetje, mirno življenje v domači hiši, zdravje, zdrave ude, da celo lastno življenje. Pa te žrtve niso bile zastoj: pridobili so s temi žrtvami za svoje potence svobodo, pridobili mir in srečo, priborili so nam našo krasno Jugoslavijo. — Tudi vi bi radi nekaj velikega dosegli. Hočete postati nekoč učeni, pobožni in značajni možje, voditelji naroda. Tudi vi ne boste to postali brez žrtev, brez trpljenja. Vaše sedanjí poklice vam daje prav dosti prilik za majhne žrtve, samo če jih hočete izrabiti. Resno študirati vsa svoja najlepša leta, je žrtev; ukloiniti svojo voljo volji predstojnikov, se pokoriti staršem, učiteljem, vzgojiteljem, je žrtev; ukloniti se strogi disciplini v šoli in v zavodu tudi stane

Italijanska vlada določila pol milijarde za oborožitev

Novo poslabšanje francosko-italijanskih odnosov

Pariz, 30. jun. d. Spor med Francijo in Italijo, glede katerega se je po razgovoru med italijanskim poslanikom Manzoniem in g. Briandom pa po sledečih izjavah g. Brianda v zunanje-političnem odboru senata zdela, da se je v zadnjih dneh omilil, se je precej nepričakovano zopet poostiril in sicer zelo.

Dne 28. t. m. se je zbral italijanski ministrski svet na sejo, v kateri je kot prvo točko obravnaval vprašanje narodne obrambe. Na predlog predsednika vlade je ministrski svet sklenil, da doslej diferencirani davek na promet zviša na splošno alikvoto 1.50%. Na ta način se bo dobila od italijanskega davkoplačevalca za leto 1930-31 vsota pol milijarde, ki se bo razdelila na posamezna leta izključno v svrhu ojačenja narodne obrambe. Od te vsote se določi že za tekoče finančno leto 300 milijonov plus izrednega kredita za armado, 100 milijonov za mornarico, 80 milijonov za zrakovplovstvo, 20 milijonov za fašistično milico. Ostanek 205 milijonov se porabi za javna dela.

V tekočem letu se bo torej porabilo za vojaške namene pol milijarde več nego je bilo po proračunu doslej namenjeno. Če prštejemo k temu pred 3 meseci uveden povisek cen tobaka, znaša v 6 mesecih l. l. sklenjen zvišek davčnin okoli 1.5 milijarde, kar pomeni za Italijo zelo težko obremenitev.

Ta sklep, ki ga italijansko časopisje opravičuje z baje ogromnimi milijardnimi izrednimi izdatki, ki jih je francoska vlada v tem letu

mimo parlamenta določila za vojaške namene, je francosko javnost tem bolj presenetil, ker je sledil neposredno za oficioznim člankom »Tempsa«, ki je označil bojazan Italije pred vojaškimi izdatki Francije kot popolnoma neutemeljeno. »Temps« je po pravici poudarjal, da bi bila vojna med obema latinskima narodoma absurd. Francija vendar nima v Italiji ničesar iskati, dočim ima Italija pretenzije, ki direktno zadevajo francoske interese. Francija je med tem, ko je Mussolini razburjal svet s skrajno izzivajočimi govori, napenjala vse sile, da se svet razoroži, da se zagotovi mir in da se evropske države združijo. »Mirovna politika Francije«, je izjavil »Temps«, je tako odkritosrčna, jasna in evidentna, da noben zloben maneuver ne bo mogel vvesti v zmoto internacionalnega mnenja.

Zopetno poslabšanje francosko-italijanskih odnosov je tem bolj obžalovati, ker je znano, da so se pretekli teden med Parizom in Rimom vršili pourparlerji, ki bi bili mogli, kakor je Briand v senatovem odseku namignil, v par mesecih vesti do pravih pogajanj. Mirodajni francoski politični krogi se v svoji dobri volji za sporazum tudi niso dali motiti po jako provokantnem članku Arnalda Mussolinija v »Popolo d'Italia« in so nanj odgovorili samo po »Tempsu« na skrajno miroljuben način.

Zato je umevno, da bo odgovor, ki ga je na to lepo gesto g. Mussolini dal s sklepom

ministrske seje od pretekle sobote, možnost pogajanj zopet za precej časa odgodil, če jih sploh ne bo onemogočil. Nerazpoloženje je tem večje, ker fašistični tisk v zvezi s tem sklepom zopet ponavlja insinuacije, da Francija oborožuje proti Italiji svoje zaveznike.

Na vsak način velja v Parizu kot aksiom: »Mi smo pripravljeni se pogajati, nikakor pa se ne bomo razgovarjali, dokler se bodo izrekele proti nam grožnje in se bo skušalo na nas pritiskati s kakršnimikoli sredstvi, ki naj nas uplašijo ali omečajo. Tudi v diplomatski borbi mora veljati fair play.«

Italofilski »Manchester Guardian« in »Times« zavračati več ali manj krivdo na Francijo, da se mora Italija oboroževati; menita pa, da pol milijarde v primeri ni veliko, čeprav za Italijo pomeni veliko žrtev, katere bi se lahko koristneje porabila za gospodarske namene.

Francoski tisk je seveda enodušen; le desničarska »Liberté« meni, da bi francoska vlada mogla Italiji doprinesiti žrtev, da ji odstopi ozemlje Tibestija, kar bi bilo v smislu in duhu § 15 londonskega pakta. »Take kontroverze«, meni »Liberté« ne bi smele ogroziti svetovnega mira, kateremu je Francija doprinesla še veliko večje žrtve nego bi bila ta.

Ostali listi pa menijo, da bi Italija pridobila na ta način celo novo kolonijo v obsegu 40.000 kvadratnih kilometrov in bi prodrla do osrčja Afrike.

Marinkovičeva misija v Romuniji

Pripravi sestanek kralja Karla z kraljem Aleksandrom

Bukarešta, 30. junija. AA. Na postaji so dr. Marinkoviča sprejeli minister zunanjih zadev Mironescu, jugoslovanski poslanik Čolak Antić in francoski in češkoslovaški poslanik.

Pariz, 30. junija. AA. »Havas« poroča iz poučenih krogov, da je svrha Marinkovičevega poseta v Bukarešti ta, da pripravi skorajšnji sestanek med kraljem Karolom romunskim in kraljem Aleksandrom I.

Bukarešta, 30. junija. AA. Rador poroča, da so bile jugoslovanskemu ministru zunanjih zadev dr. Marinkoviču prirejene manifestacije na vseh glavnih postajah od meje Romunije pa do Bukarešte. Dr. Marinković se sestane v teku današnjega dne s predsednikom vlade Maniom in romunskim ministrom zunanjih zadev Mironescom. Kralj Karol ga sprejme danes popoldne v avdijenci. Ob 13 bo Marinkoviću na čast prirejen svečan obed.

Danes popoldne je dr. Marinković obiskal predsednika vlade Mania in se z njim delj časa razgovarjal. Opoldne je bil sprejet od Nj. V. kralja. Kralj je dr. Marinkoviča povabil na kosilo. Jutri bo dr. Marinković odpotoval iz Bukarešte.

Bukarešta, 30. junija. AA. V tukajšnjih političnih krogih je bilo opaženo, da je trajala avdijenca jugoslovanskega ministra za zunanje zadeve dr. Marinkoviča pri romunskem kralju Karolu II. nenavadno dolgo. Po avdijenci je bilo na dvoru prirejeno kosilo, ki so se ga udeležili romunski kralj Karol II., princ Nikola, princesa Ileana, dr. Marinković s soprogo I. dr.

Ureditve šolskega vprašanja med Romunijo in Jugoslavijo.

Bukarešta, 30. junija. j. Prsvetni minister Co-taescu je včeraj sprejel časnika in jim izjavil, da bosta Jugoslavija in Romunija uredili šolsko vprašanje s posebno konvencijo. Njegova želja je, da se jugoslovanske šole v Romuniji smatrajo kot šole bratskega naroda, ne pa kot šole narodne manjšine. Tem šolam bo Romunija dala vse pravice. Nadeja se, da bodo romunske šole v Jugoslaviji dobile vse iste dobrote. Minister se bo o tej stvari razgovarjal z dr. Marinkovičem in se nadeja, da se bosta sporazumela.

Okupacija Porenja prenehala

Zgodovinski 30. junij — Odhod čet se je zvršil v redu

Wiesbaden, 30. jun. x. Danes, ko je bil zadnji dan izpraznitve Porenja, se je na slovesen način izvršila umaknitev zastav Francije, Anglije in Belgije v glavnem stanu bivšega hotela »Wilhelm«. Višji francoski komisar za zasedeno ozemlje Tirar in člani porenjske komisije so se postavili pred hotelom in ob sviranju francoske, belgijske in angleške himne so sneli francosko, belgijsko in angleško zastavo.

Mainz, 30. jun. x. Dve uri potem, ko so odpotovale civilne oblasti porenjske komisije iz Wiesbadna, so Francozi izpraznili središče svoje vojaške uprave Mainz. Tu je bil sedež vrhovnega poveljnika porenjske armade, generala Guillaumata, čegar zastavo so kot za-

premagovanje. Pa brez teh žrtev ne boste uspeli in tudi pozneje ne boste brez žrtev nič pomembnega dosegli v življenju.

Se tretji opomin prihaja iz daljnih grobov: »Brez boja ni zmage, brez zmage ni svobode. Mi nismo držali rok križem; borili smo se in pridobili zmago za zmago in s tem smo vam pridobili svobodo. Je še kdo med vami, ki ni svoboden? — Je še kdo suženj svojega telesa, svojih razvad, svojih strasti? Brez boja ni zmage, ni svobode! Na boj zoper notranjega sovražnika, ki ga nosiš v svojem srcu, da boš v resnici svoboden, da bo naša svobodna Jugoslavija država res svobodnih mož, ne pa država nizkotnih sužnjev!

Za nas Slovence pa ima Vidov dan v novi dr-

njo sneli s starega gradu. Pol ure prej se je postavila zadnja 500 mož broječa straža pred gradom v bojni opremi in ko je prišel general Guillaumat s svojim štabom, je zadonelo povelje: »Au drapeau!« Godba je zavrnila maršeljezo in počasi je padla francoska zastava, katero so potem s častno stražo odnesli na kolodvor. Neposredno po odhodu čet se je v sosednem vlakcu odpeljal tudi poveljujoči general s svojim štabom. Prebivalstvo, ki je živahno pozdravljalo odstranitev francoske zastave, se je v ostalem ponašalo mirno. Nacionalistični krogi pa agitirajo sedaj proti onim, ki so delovali na to, da bi se Porenje ločilo od Nemčije. Na hišah bivših separatistov je našla policija danes lepake z grožnjami. Policija je lepake takoj odstranila.

žavi še prav poseben, svojstven pomen. Ne spominja nas samo mrtvih bratov, ki so se žrtvovali za nas, spominja nas tudi živih bratov nam onstran Karavank in doli ob slovenski Soči. Tvoja naloga, draga mladina, bodi, da gojiš med slovenskim narodom zavest bratstva in skupnosti med to in onostranskimi brati, da eno smo, eno ostanemo. Kakor je bila pri Srbih mladina nositeljica vidovdanske ideje in jo ohranjala živo in jo izročala iz roda v rod, tako se tudi ti, slovenska mladina, vsako leto na Vidov dan spomni na vse, ki so slovenske in jugoslovanske krvi in telesa. To je vidovdanska naloga, ki ti jo, draga mladina, podaja sedanji rod, kakor je on prejel to sveto izročilo in naročilo od svojih očetov!

Ludwigshafen, 30. junija. x. Po vseh vaseh in mestih se je umaknitev francoske posadke praznovala na bučen način. Ko je nastopila noč, so bili vsi kraji bogato razsvetljeni, posebno pa Ludwigshafen, ki je edino vlemesto v Palaciji. Ravno tako je bilo tudi najslavesneje razsvetljeno mesto Speyr. V imenovanih dveh mestih bodo opolnoči močne policijske čete po 300 mož korakale na drugo stran reke Rena. Mostovi bodo slovesno razsvetljeni. V Speyru bo opolnoči ogromni, tako zvani cesarski zvon zazvonil v znak svobode.

Mainz, 30. junija. x. Francoske čete so ob 17 popoldne prekorale mejo. Natančno ob istem času je vkorakala v mesto nemška varnostna policija iz mainškega kastela.

Berlin, 30. junija. x. Na enostaven, pa vendar slovesen način je danes tudi nemški državni zbor proslavil osvoboditev Porenja. Člani vlade so imeli na tej seji kratke nagovore. Tudi predsednik državnega zbora Loebe je pri tem govoril. Pripomniti je samo, da so pri tem komunisti zapustili dvorano.

Hindenburgov proglas

Berlin, 30. junija. x. Na dan končne izpraznitve Porenja je predsednik nemške republike Hindenburg skupno z nemško vlado izdal oklik na nemški narod, v katerem pravi med drugim: Po dolgih letih stiske se je sedaj izpolnila zahteva vseh Nemcev: tuje čete so zapustile deželo. Zvesta domovinska ljubezen, potrpežljiva vztrajnost in skupne žrtve so prinesle zasedenemu ozemlju svobodo. Dan osvoboditve naj bo dan hvalečnosti za vse one, ki so v boju za svobodo Nemčije dali svoje življenje, za vse one, ki so v času zasedbe postali žrtve domovinske ljubezni, za vse one tisoče, ki so bili po tujih oblasteh pregnani z doma. Vsem tem je Nemčija dolžna večno zahvalo. Vendar pa čakajo še nereseni bratje v saarskem ozemlju, da se vrnejo v domovino. Pozdravljamo jih danes, država in narod iz največjih globin srca z obljubo, da bomo vse storili, da se bo v kratkem izvršila tudi njihova združitev z domovino. Tudi njim gre zahvala vse Nemčije. Nemški narod ima pravico, da z zaupanjem gleda v bodočnost. Naša obljuba je glas: »Deutschland, Deutschland über alles!«

„Moja politika ni agresivna“

London, 30. junija. x. V intervjuju, objavljenem v »Observerju«, naglašala Mussolini, da zahteva geografski položaj Italije, da mora biti država pripravljena, braniti svoje meje na vzhodu in na zapadu. Italija pa želi, da bi bila v najboljših odnosih s svojimi sosedi. Kdor govori o imperialističnih ciljih in o agresivni politiki Italije, kaže malo razumevanja za italijanske potrebe. Rekel je doslovno: »Moja politika ni agresivna in želim predvsem mir.«

Vojvodinja d'Aosta v Primorju

Trst, 30. jun. Včeraj je prispela semkaj vojvodinja d'Aosta, ki je protektorica otroških vrtcev in asilov v novih pokrajinah. Bivala bo v Julijski Benetiji en teden in si ogledovala vzgojevališča dece. To priliko uporablja časopisje, da povzdiguje delo za italijanizacijo mladine novih provinc.

Papeški konzistorij

Rim, 30. junija. x. Papež je na današnjem tajnem konzistoriju v svojem nagovoru omenil tudi vprašanje Malte in pri tem potrdil stališče Vatikana, objavljeno v Beli knjigi. Zanimivo je, da je papež v tem nagovoru indirektno očital italijanski vladi, da ne samo trpi protestantsko propagando, temveč jo tudi formalno podpira, kar je proti doležbam konkordata. Papež je sporočil kardinalom, da se mora pospešeno začeti snovanje novih cerkvenih občin na periferiji Rima, ker tam žalibog napreduje protestantski proselitizem. Končno je papež pozval prisotne, naj neutrudljivo nadaljujejo propagandne molitve proti verskemu zasledovanju v Rusiji.

Papežev spomenik v Dessi

Rim, 30. junija. p. V Dessi, kjer se je rodil papež Pij XI., so odkrili spomenik. Odkritju je prisostvoval milanski nadškof Schuster, vatikanski državni tajnik Pacelli in škofa iz Pavie in Bergama in zastopniki oblasti. Spomenik je izdelal kipar Bresler v bronu in marmorju v naravni velikosti s tiaro. Na podstavku so trije bas reliefi, ki predstavljajo tri dogodke iz pontifikata sedanjega papeža: 1. Podpis lateranske pogodbe. 2. Izhod papeža iz Vatikana. 3. Papežovo srečanje z italijanskim kraljem in kraljico. Mesto Dessi je za to svečanost bilo zelo okrašeno.

Mala antanta se je okrepila

Praga, 30. jun. x. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je izjavil v več intervjujih, da je bila dosedanja politika male antante na konferenci v Štrbskem Plesu potrjena in da se je mala antanta s tem, da je določila svoj statut, malo okrepila. Posebno se odločnost male antante v habsburskem vprašanju ni spremenila prav nič, kar je mala antanta še nadalje odločena, preprediti vse poskuse, ki morejo tudi izven male antante zadeti ob najodločnejši odpor radi mednarodnih obveznosti med Madjarsko in velesilami ter med velesilami in malo antanto, kar se tiče tega vprašanja.

Zmagovita revolucija v Boliviji

Newyork, 30. jun. x. Revolucija v Boliviji, ki se je sedaj zmagovito končala, se je začela prejšnjo soboto s studentovskimi nemiri, pri čemer je bilo ubitih nad sto studentov, mnogo pa je bilo ranjenih. Nato so vladne čete obvladovale glavno mesto s svojimi strojnimi puškami, dokler ni potem v sredo padlo v roke vstajev strateško železniško križišče Oruro in s tem tudi železniška zveza v La Paz. Nato so kadeti po dvodnevem uličnem boju zavzeli vladno palačo ter so izsilili, da je vlada odstopila. Imeli so pri tem 140 mož izgube. Nato so vlado prevzeli častniki, osvobodili so mnogo političnih jetnikov in izdali amnestijo za razne deportirance in begunce.

Priprave za kronanje kralja Karola

Bukarešta, 30. junija. p. Odbor za pripravo kronanja je pričel z delom. Kralj je ponovno izrazil željo, da se kronanje vrši v najskromnejšem okvirju. Kronanje bo v začetku oktobra v Albi Juliji. Mnogo evropskih vladarjev je napovedalo svoj prihod. Iz vseh krajev Rumunije pridejo velike množice ljudstva. Listi poročajo, da bo na kronanju liberalna stranka prečitala svojo deklaracijo zvestobe.

Odgoditev romun. parlamenta

Bukarešta, 30. junija. x. Ministrski predsednik Maniu je danes v senatu in poslanski zbornici predložil dekret, s katerim se odgodi romunski parlament. V dekretu se naglašuje uspešno delovanje parlamenta v pretekli sezoni, posebno na finančnem, gospodarskem, industrijskem in vojaškem polju. Parlamentu se je zahvaliti, da je zakonita stabilizacija valute danes popolnoma dosežena.

Gajdeva obtožba potrjena

Praga, 30. junija. z. Vrhovno upravno sodišče je zavrnilo priziv bivšega šefa generalnega štaba češkoslovaške vojske generala Gajde proti razsodbi disciplinskega sodišča kot brez podlage. Tako je končno potrjena razsodba, s katero se Gajda degradira na čin navadnega vojaka. Zniža se mu tudi pokojnina.

Kronanje abesinskega cesarja

London, 30. jun. AA. Kakor poročajo, odputuje kraljev sin Gloucesterski vojvoda začetkom prihodnjega leta v Abesinijo, kjer bo prisostvoval kronanju abesinskega cesarja Tafarija.

Italija dobi zlat denar

Rim, 30. jun. AA. Italija je sklenila kovati zlat denar. Ministrstvo je dovolilo kovanje 100- in 50-lirskega zlatega denarja.

Drobne vesti

Sofija, 30. junija. AA. Na okrožnem sodišču v Sofiji se začne razprava proti Stojni in Malini, materi in hčerki, ki sta obtoženi umora Lelije Lulčeve. Lulčevo so našli pred nekaj časa mrtvo, ubito s topim orožjem na njenem stanovanju. Ona je bila iz znane rodbine in članica sekte Danovistov. Malina Stojnova je krasna ženska in pred sodiščem simulira blaznost. Državni tožilec zahteva za mater in za hčer smrtno kazen.

Varšava, 30. junija. AA. Včeraj je umrl znani pisatelj Julij Ejmond, ki se je ponesrečil pred dnevi z avtomobilom kongresa Penkluba.

Praga, 30. junija. AA. V bližini Pardubic je divjalo strahovito neurje. Strela je udarila v skladišče alkohola. Nastal je požar, ki je uničil 9000 hl alkohola.

Grade, 30. junija. x. Ponoči od sobote na nedeljo je pogorel velik del karmeliškega samostana na Grabnu. Pri gašenju je bilo več gasilcev ranjenih valed padajočih gorečih tramov.

Za svobodo vere, vesti in narodnega čustvovanja

Rim, 30. junija. d. »Osservatore Romano« se na odločen način obrača proti infamni trditvi pariškega »Tempsa«, da Sveta Stolica podpira na Malti italijanske nacionalistične stranke, hoteč s tem reči, da simpatizira z iredentizmom, ki skuša Malto odtrgati od Velike Britanije.

Ta trditev predstavlja orožje, ki se ga pariški svobodomiselniki tisk redno poslužuje proti Sveti Stolicy v polni zavesti, da iznaša neresnico, da le difamira katoliška Cerkev.

Malteška škofa in kler nista nikoli gojila iredentizma, ampak sta vedno bila udana in lojalna napram britanski kroni. Oba škofa imata najvišja britanska odlikovanja in tudi kleru je angleška vlada opetovano priznala, da je zvest in da uči ljudstvo pokorščine ter državljanskih čednosti. Naj »Temps« imenuje enega samega malteškega duhovnika, ki bi

hotel ali želel, ali delal na to, da bi Malta prešla pod drugo suvereniteto!

Angleška vlada sama je v svojem memorandumu na kardinala Gasparrija od 5. oktobra 1929 lojalnost malteških škofov in klera priznala.

Kar tiče Sveto Stolic samo, priznava angleška vlada v isti spomenici, da ni Sveta Stolica nikoli ničesar storila v prid italijanske nacionalistične stranke na Malti.

Da pa se vrnemo na malteško duhovščino, bo vedno in povsod tudi pod sedanjim brezustavnim kolonialnim režimom branil katoliško vero in katoliški značaj dežele ter tradicije ljudstva.

Tako »Osservatore«, Nacionalni »Giornale di Malta« pa piše, da Malta ni kakšna Indija, da bi se dala strahovati od Stricklanda in par njegovih renegatov.

„Vprašanje madjarskega kralja ni aktualno“

Zanimiva izvajanja voditelja legitimistov

Budimpešta, 30. jun. x. Na shodu legitimistov v Sopronju je imel grof Albert Apponyi velik govor, v katerem je označil republikanizem za edinega konkurenta legitimizmu. Vprašanje madjarskega kralja danes na Madžarskem ni aktualno, ker zunanje-politično položaj še ni zrel za to, daši se trajno boljša. Pristavil je doslovno: »Z naše strani se niti sedaj niti v nobenem drugem času ne bo poskušalo nič, kar bi ogrozilo varnost in življenjske interese države. Vse poli-

tične govorce o kakem puču moram torej označiti kot izrodek fantazije.« Dalje je navajal, da je papež dovolil cerkveno proslavo sv. Emerika samo pod pogojem, da izostane pri tej proslavi vsaka notranje- in zunanje-politična nota. Proglašenje polnoletnosti nadvojvode Otona je zanimiva samo z rodbinskega stališča, državno-pravno pa je indiferentna. Madjarski legitimisti nimajo namena, vtihotapati na Madjarsko kralja brez volje naroda. Edina pot k restauraciji Habsburžanov je pošten dogovor z narodom.

Heimwehr ustanovil lastno stranko

Dunaj, 30. junija. x. Pod vodstvom bivšega dunajskega voditelja Heimwehra Francem Hegerjem, dvornega svetnika dr. Viljema Fritsche in štajerskega voditelja kmetov Friderika Rokitskega je bila pod imenom Oesterreichische Heimatschutzpartei ustanovljena lastna stranka, ki si je dala nalogo, da zopet zbere vse one elemente, ki so se po korneuburški prisegi ločili od heimwehrovskega pokreta. Rokitski je danes na zborovanju zastopnikov listov razvil program nove stranke in navajal: Jedro stranke tvori boj proti marksizmu, vendar pa bo stranka tudi nastopala proti metodam onih meščanskih politikov, ki delajo proti interesom države in naroda. Nova stranka bo podpirala vsako meščansko vlado, ki bo pokazala resno voljo, v danem slučaju porabiti vse sile svoje oblasti, da dvigne avstrijski narod zopet na konja. Gle-

de stališča nove stranke nasproti samoobrambnim organizacijam je omenil Rokitski, da je bilo zveznemu vodstvu Heimwehra poslano pismo, v katerem se je javil cilj nove stranke in izrazila želja, da v skupnem delu proti marksizmu ter za prospeh gospodarstva v Avstriji nikdar ne bo potegnila sablje. Knez Starhemberg je izrazil željo, naj bi se nova stranka nikdar ne postavila v nasprotstvo s samoobrambnimi organizacijami. Dvorni svetnik dr. Fritsch je naglašal, da pri bodočih volitvah ni več misliti na meščansko enotno fronto. Zato je treba stremeti za tem, da se doseže pri prihodnjih volitvah združitev list, da ne bo zgubljen niti en meščanski glas. Bivši dunajski voditelj Heger je izjavil, da nova stranka ne pomeni konkurence za Heimwehr, da pa je na tisoče pristahev Heimatschutz, katere je treba zopet zbrati.

Položaj v Španiji je skrajno kritičen

Strah pred generalnim štrajkom

Madrid, 30. jun. d. Štrajkovsko gibanje se je iz Sevilje, kjer je bilo začasno zatrto, razširilo po celi Andaluziji, pa tudi drugam. V treh dneh je zajelo mesta Granada, Malaga, Bilbao, Baracaldo, Assestao in Cordoba.

Vlada ne ve, pri čem da je, ali je to gibanje revolucionarnega značaja ali pa zgolj sindikalnega. Minister za notranje zadeve je poklical k sebi voditelje vseh strokovnih organizacij in izjavil, da bo skušal vse mezdne spore poravnati mirno, ne da bi se poslužil sile.

Število štrajkujočih delavcev znaša nad 20.000, grozi pa postati še večje in se razširiti po celi Španiji. V Madridu se boje, da ne bi se 1. julija proglasil generalni štrajk po celi državi in so se ukrenili izredni ukrepi za vzdrževanje miru in reda.

Najbolj je resen položaj v Malagi. Vse trgovine, kavarnе, klubi in hoteli so zaprti. Promet je ustavljen. Po mestu patrolira orožništvo na konjih. Med orožniki in delavci je prišlo na več krajih do streljanja. Kljub zagotovitvi ministra za notranje

zadeve, da bo vse mirno poravnal, so v Sevilji, Barceloni, Madridu in drugod aretirali na tisoče ljudi.

Kakor se izve iz dobrega vira, gre predvsem za pokret kmetijskega delavstva, ki se je dvignilo po celi Andaluziji. Andaluzija je v posesti par fantastično bogatih vojvod in grofov, katerim tlačani na milijone bajtarjev, viničarjev in drugih kmetijskih delavcev, ki nimajo niti kruha, da ga pomočijo v olje in tako utešijo svoj glad. Komunizma tu ni, pač pa bi mogli agrarnodelavsko revolucijo levičarji, oziroma republikanci skušati uporabiti za puč, ki ga nameravajo. Sodi se pa, da je vlada zaenkrat še tako močna, da bo položaju kos, s čemer pa seveda andaluško agrarno vprašanje, ki v sebi skriva nevarne iskre bodočega požara, ne bo še rešeno.

Se hujše pa je neprestano padanje pezete, ki je 28. t. m. z ozirom na šterling dosegla črto 43,70, to je najnižjo od špansko-ameriške vojne do danes. Jako neugodno vpliva na položaj tudi odsotnost kralja, ki se mudi v Londonu, kamor sta odpotovala tudi minister za zunanje zadeve in justični minister.

Za zvezo Slovenije z morjem

Ljubljana, 30. jun. Kakor smo že poročali, se vrši 6. julija na Sušaku veliko zborovanje interesentov. Zahtevali bodo čimprejšnjo uvedbo železniške zveze Slovenije z morjem z izgraditvijo proge Kočevje—Sušak po načrtu ing. Klodiča. Na tej konferenci bodo številno zastopani tudi Slovenci, zlasti pa gospodarske korporacije.

Dunajska vremenska napoved. Posebno v južnih Alpah precej oblačno in soparno, zelo verjetno je, da bodo nastajale lokalne nevihte.

Dunajski invalidski dom na Jadranu

Split, 30. junija. p. Včeraj se je na zelo stežan način otvoril »Dom vojnih invalidov Dunaja« in Dolenje Avstrije ter vodovod v Podgorju poleg Makarske. Slovesnosti je prisostvovalo 20 delegatov avstrijskih oblasti, zastopniki oblasti, zveze invalidov, zveze slepcev in dunajske občine. Od naših oblasti so bili navzoči ban dr. Tartaglia s svojo soprogo in šefi banovinskih oddelkov, ravnatelj »Putniške« v Splitu in župan Makarske. Ban Tartaglia je na slovesen način sprejel avstrijske delegate. V Podgorju so streljali topiči in zvonili zvonovi. Avstrijski otroci so ob sprejemu dali banu in njegovi soprogi kito cvetja. Prav tako so naši otroci dali kito cvetja zastopniku avstrijske vlade dr. Kummerju. Spreved je korakal skozi mesto. Najprej se je slovesno otvoril vodovod, nato pa invalidski dom. Zastopniki invalidske zveze so pozdravili bana in prosili njegovo gospo, da prevzame protektorat nad domom. Zastopnik avstrijske vlade dr. Kummer in dr. Kiš sta imela pozdravne nagovore in izročila banu in še nekaterim drugim častne diplome avstrijskega invalidskega društva. Nato se je vršila veselica. Slovesnosti sta se udeležila tudi ministra Preka in Demetrovič.

Dva odlična gosta

Ljubljana, 30. junija. Včeraj je prisel v Ljubljano g. Ivan Kokič, jugoslovanski konzul v Rosariu v Argentini, s svojo hčerko. Jutri odpotuje na Bled in Bohinj, nato pa v Zagreb, od koder se bo podal v svoji rojstni kraj v Plitve na Hvaru. Gospodu konzulu želimo pri nas prijetno bivanje in srečno potovanje.

Ljubljana, 30. junija. Z jutranjim vlakom je danes prisel preko Jesenic iz Zeneve načelnik ministrstva za socialno politiko, oddelek za socialno zavarovanje, g. dr. Dušan Jeremič. Ob tej priliki je g. načelnik obiskal Golnik, Pokojniški zavod za zasebne nemeščence, Okrožni urad za zavarovanje delavcev, Delavsko zbornico in Borzo dela in se izredno pohvalno izrazil o slovenskih socialnih institucijah. Jutri obišče g. dr. Jeremič kopališče v Laškem.

Iz seje VZS

Belgrad, 30. junija. AA. Vrhovni zakonodajni svet je imel danes od 16 do 19.30 sejo. Nadaljeval je podrobno razpravo zakonskega načrta o javnih beležnikih. Nato je bila izvoljena sekcija za proučitev gradbenega zakona. Člani te sekcije so: dr. Ivan Ribar, Daša Popović, dr. Dušan Sobotić in dr. Prvislav Grizogono. Prihodnja seja zakonodavnega odbora bo jutri 1. julija ob 16 z nadaljevanjem istega dnevnega reda.

Po sokolskem zletu

Belgrad, 30. junija. m. Po končanem sokolskem zletu je dobil Belgrad svoje normalno lice. Večina sokolskih delegatov je zapustila Belgrad s posebnimi vlaki. Nekatere inozemske sokolske delegacije, med njimi nekateri Čehoslovaki in Lužiški Srbi, so odpotovali na Jadransko morje na kratko letovanje. Novi stadion, ki so ga zgradili za sokolski zlet, bodo jutri pričeli podirati. Bil je prodan za 1.400.000 Din.

Zračni promet Praga-Zagreb

Zagreb, 30. junija. p. Jutri prispe prvo letalo, ki bo oskrbovalo promet na progi Praga—Zagreb. Pričakuje se, da pride ob pol 4. Priredili mu bodo slovesen sprejem.

Belgrajske vesti

Belgrad, 30. junija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za promet in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta so postavljeni med drugimi pri generalni direkciji državnih železnic za načelnika splošnega oddelka v I/3 Zivan Stanković, dosedaj uradnik iste kategorije in skupine in načelnik splošnega oddelka uprave pomorskega in rečnega prometa, po potrebi službe; pri upravi pomorskega in rečnega prometa za načelnika splošnega oddelka v I/3 Gojko Mudrinić, dosedaj uradnik iste kategorije in skupine in načelnik splošnega oddelka generalne direkcije državnih železnic, po potrebi službe.

Belgrad, 30. junija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za promet ter v soglasju s predsednikom ministrskega sveta so upokojeni med drugimi: pri direkciji državnih železnic v Ljubljani gg. Frane Gumse, Andrej Taurer, Fran Paulič in Franc Dovgan, vsi uradniki v I/3 in Alojz Gnezda, uradnik v I/3.

Belgrad, 30. junija. z. Radi velike suše, ki vlada zadnje čase, so strokovnjaki izračunali, da bo letošnja žetev za 20% manjša, kakor se je pričakovalo.

Zagrebske vesti

Zagreb, 30. junija. p. Včeraj popoldne je v sanatoriju v Zagrebu umrl vseučiliški profesor na medicinski fakulteti dr. Miroslav Čačković. On je eden izmed ustanoviteljev zagrebske medicinske fakultete. Star je bil 65 let. Studiral je na Dunaju. V zagrebski medicinski fakulteti je imel katedro za kirurgijo. Sodeloval je v mnogih hrvatskih društvih.

Hranilnica in posojilnica v Slovenjgradcu naznanja žalostno vest, da je njen ustanovitelj, častiti gospod

Franc Pečnik

župnik v Podgorju

v nedeljo dne 29. junija 1930 ob 4 popoldne umrl. — Pogreb se bo vršil dne 2. julija 1930 ob 9 dopoldne.

Naj v miru počiva!

Slovenjgradec, dne 30. junija 1930.